

Tradiční purkyňovský seminář na Blatné

I letos proběhl v obvyklém termínu, kterým je třetí říjnová neděle, seminář na zámku Blatná, pořádaný majiteli zámku, rodinou Hildprandtových. Letošní seminář byl věnován stomatologii. První přednášku měl doc. Otakar Brázda ze Stomatologické kliniky 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a vtipně se střídal s Magdalenou Česnekovou, která četla původní Purkyňovy citáty. V článku do českého časopisu Krok v r. 1836 navrhl Jan Evangelista Purkyně

1 Otakar Brázda během úvodní přednášky na semináři. Foto Š. Svačina

českou terminologii pro struktury zubu: dentin – zubovina, pulpa – stržeň, cement – kosotvara a email – sklenina. Název zubovina se užívá dodnes a sklenina se mírně změnila a přešla do názvu sklovina. Další dva termíny se neujaly. Purkyně publikoval článek proto, že stomatologie byla v té době atraktivní. Bylo to několik let po jejím

zavedení do výuky na pražské lékařské fakultě a řada tehdejších disertačních prací studentů byla právě ze stomatologie.

Druhá přednáška od Renaty Petrekové z 3. LF UK, s názvem Fylogenetická paměť vyvíjející se dentice, přinesla řadu zajímavých faktů. Upozornila např. na boj teorii o to, zda vícehrbolkové zuby vznikají z jednoho zuby, nebo splynutím více zubních zárodků. Ukázala vývoj chrupu u zvířat, vznik jednotlivých zubů a vznik mezery mezi řezáky a stoličkami – tzv. diastemy. V diskuzi bylo pro mnohé překvapením, že u všech savců není jako u člověka mléčný a dospělý chrup, ale řada savců má chrup jen jeden a např. u slonů se zase postupně vymění až sedmkrát.

Poté se přednosta Stomatologické kliniky 1. LF UK prof. René Foltán ve své přednášce věnoval rozvoji a perspektivám stomatologie. Zabýval se tématem, jaká bude potřeba stomatologů v budoucnu, jak se zvýší význam prevence, a uvedl, že mnoho chorob dutiny ústní vymizí. Stomatologii výrazně ovlivní rozvoj technologií. Bude využito domácího snímkování chrupu mobilem, dojde k rozvoji zobrazování ve stomatologii a k tzv. navigovanému stomatologii. Uplatní se 3D tisk a robotika. Stomatologů bude potřeba méně a mnoho manuálních výkonů také nahradí robotika.

Seminář se opět konal v podzimním období s nádherně zbarvenými stromy zámeckého parku. Ti, kdo šli po přednáškách na prohlídku zámku, viděli rovněž nově otevřené prostory s krásnými středověkými freskami.

Petra Hátlová, Roman Šmucler, Štěpán Svačina: Debaty bez cenzury 4. Cluby J. E. Purkyně 2024

Česká lékařská společnost J. E. Purkyně vydává iniciativou a zásluhou svého předsedy prof. Štěpána Svačina už čtvrtý svazek fotodokumentálně ilustrovaných záznamů z debatních panelů rozrůstající se tematické škály na půdě Cluby J. E. P. Start r. 2018 už vytvořil tradici a je zajímavé sledovat, co pořadatelé vybrali kromě převážně medicínských námětů – z přírodních věd, technických oborů, historiografie, souvislosti s uměním i s životním prostředím (o předchozích svazcích více Živa 2022, 2: XL1; 2024, 1: III).

Hned zkraye roku přilákala hojně obecenstvo Historie vinařství aneb Víno a zdraví s renomovanými panelisty ze vzájemně odlehlých oborů – lékaře-onkologa z Masarykovy univerzity (Morava a víno patří k sobě), historika z této univerzity, historika umění z Univerzity Karlovy a fotodokumentátora vědy, zde k podání svědectví ze starověkých vykopávek. Průřez rozmanitých pohledů na stejnou věc provádějící život národů od nepaměti (i s odkazy na Bibli). Patrně ještě početnější byl zájem o poslední téma zařazené do této publikace, Historie výživy aneb Co jedli lidé dříve a co dnes, s pěti doplňujícími se odborníky, převáž-

ně – ale nejen – historiky. Svědectví archivů a archeologických dokladů upgradovaly soubory analytických dat, získaných novými metodami v laboratořích, které významně posouvají poznání na celé ose starověk–středověk–novověk. Reprofilace sítě nemocnic, Architektura nemocnic nebo 3D tisk v medicíně jsou tématy mířícími především dovnitř lékařské komunity, dlouhodobě se v nich diskutuje, praxe je však převážně pomalá. Dopad klimatických změn v historii, dnes a v budoucnu oslovuje v horké současnosti každého. Jak vidno ze složení panelistů – půdní ekolog, paleontolog a hydrometeorologové – uchopení problému globálního rozměru není snadné. Češi a Němci v muzeu je zase specifický historizující námět a masarykovský termín „naši Němci“ reflektuje kulturní dějiny prolínání dvou etnik sdílejících v kolísavé proporcii jedno území. Jaká bude medicína za třicet let aneb Quo vadis, medicíno? To zajímá každého, kdo si troufá několik desítek let se ještě dožít. Debata, jejíž záznam lze dohledat na webu ČLS JEP, rozhodně zaujme. Dotek lékařské etiky se obráží v názvu dalšího večera v Lékařském domě – Hippo-

kratova přísaha: historie a současnost, mimořádně aktuální záležitost v kontextu modernizačních „kouzel“, která rozvoj lékařské profese přinesl.

Knížku, jako součást řady, lze doporučit nejen ostříleným praktikům v terénu tuzemská, ale i těm sbírajícím zkušenosti v zahraničí. Hlavně pak studentům medicíny. A přírodovědcům.

Vydalo nakladatelství Axonite v edici Postřehy, Mlečice 2024, 112 str. Doporučená cena 350 Kč